نام و نام خانوادگی:	ای نام تو بهترین سرآغاز	درس: **فارسی ۳**
پایه **دوازدهم** رشته **ریاضی - تجربی**	اداره آموزش و پرورش شهرستان بابل	تاریخ: **۱۴۰۳/۱۰/۲۴** ساعت **۸ صبح**
محل مهر مدرسه:	دبیرستان غیردولتی پسرانه **الغـدیر** بابل	مدت زمان آزمون : **۷۵ دقیقه**
	امتحانات **نوبت اول** سال تحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۳	تعداد صفحات : **۴ صفحه**

ردیف	شـــرح ســؤال — صفحه‌ی ۱	بارم
	الف) قلمرو زبانی (۷ نمره)	
۱	**معنی واژه‌های مشخّص‌شده را بنویسید.** الف) پیرمرد از داخل **کازیهٔ** روی میز یک پاکت کهنه برداشت. ب) در **نفیر**م مرد و زن نالیده‌اند	۰/۵
۲	**برای واژهٔ مشخّص‌شده در بیت «چون گشت زمین ز جور گردون/ سرد و سیه و خموش و آوند»، در عبارت زیر، یک برابر معنایی پیدا کنید.** «گرم تماشا و غرق در دریای سبز معلّقی که بر آن مرغان الماس پر، تک‌تک از غیب سر می‌زنند.»	۰/۲۵
۳	**در عبارت زیر، کدام واژه در اصطلاح عرفانی «نگاه داشتن دل از توجّه به غیرحق است.»؟** «یکی از صاحبدلان سر به جَیب مراقبت فرو برده بود و در بحر مکاشفت مستغرق شده.»	۰/۲۵
۴	**در هر یک از موارد زیر، املای درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.** الف) پس از گشت و گذار در گردشگاه آسمان، خسته از (نشئهٔ – نشعهٔ) پاک آن «اِسرا» به خواب رفتم. ب) چه نیکو گفت با جمشید دستور که با نادان نه شیون باد و نه (صور – سور) ج) عشق از (بهر – بحر) این معنی فرض راه آمد.	۰/۷۵
۵	**در کدام گزینه، غلط املایی به کار رفته است؟** الف) تن ز جان و جان ز تن مستور نیست ب) طاق ضربی دروازه‌های دیوارهای کهن روم باقی است. ج) بفکن ز پی این اساس تزویر د) پیرمرد روز و شب با مباحات به تصدیقم می‌نگریست.	۰/۲۵
۶	**در هر عبارت زیر، شکل درست غلط‌های املایی را بنویسید.** الف) عاکفان کعبهٔ جلالش به تقصیر عبادت معترف و واصفان هلیهٔ جمالش به تحیّر منسوب. ب) چشمه‌های زلال در انتظارشان بود باز، زین و برگ را بر گُـردهٔ کَـحَـرها و کُـرَندها نهادند.	۰/۵
۷	**در گروه کلمات زیر، شکل درست غلط‌های املایی را بنویسید.** «ثنا و سپاس – شِـبه و همسان – مطاع و فرمانروا – ثواب و پسندیده – سریر و اورنگ – مار قاشیه»	۰/۵
۸	**نقش دستوری ضمایر پیوسته را در بیت زیر بنویسید.** «هیچ نـقّـاشت نمی‌بیند که نقشی برکشد وان که دید، از حیرتش کِـلـک از بنان افکنده‌ای»	۰/۵
۹	**نوع حرف «را» در کدام گزینه متفاوت است؟** الف) کان سوخته را جان شد و آواز نیامد ب) گفت: «نزدیک است والی را سرای، آنجا شویم» ج) گفت: «تا داروغه را گوییم در مسجد بخواب»	۰/۲۵
۱۰	**در مصراع و عبارت زیر، نوع قرینهٔ حذف (لفظی – معنایی) را مشخّص کنید.** الف) چه غم دیوار امّت را که دارد چون تو پشتیبان؟ ب) عشق، آتش است، هر جا که رسد سوزد.	۰/۵
	ادامه سؤالات در صفحه بعد	

ردیف	(فارسی پایه دوازدهم - دی ۱۴۰۳) شـــــرح ســـؤال صفحه‌ی ۲	بارم
۱۱	**در بیت‌های زیر، نوع «وابستهٔ وابسته» را مشخّص کنید.** الف) زمانه گر بزند آتشم به خرمن عمر بگو بسوز که بر من به برگ کاهی نیست ب) محرم این هوش، جز بی‌هوش نیست مر زبان را مشتری جز گوش نیست	۰/۵
۱۲	**نوع «وابستهٔ وابسته» در کدام گزینه متفاوت است؟** الف) ساختهٔ چند عنصر ب) خوابگاه مردم بدکار ج) کنار گواراترین چشمه‌ها د) بوی جوی مولیان	۰/۲۵
۱۳	**نمودار پیکانی وابستهٔ وابسته را در عبارت زیر رسم کنید.** «بر بالای آن با خطّ بسیار روشن نوشته شده بود، این جا چهل و هشت هزار نفر کشته شدند.»	۰/۲۵
۱۴	**با توجّه به متن زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید.** **«ای عزیز! پروانه، قوت از عشقِ آتش خورد و همه جهان آتش بیند؛ زیرا که عشق، همه خود آتش است.»** الف) جمله‌ای با الگوی «نهاد + مفعول + مسند + فعل» مشخّص کنید. ب) در متن بالا نام نقش «تَـبَـعی» به کار رفته را بنویسید. ج) در متن بالا، یک «ترکیب وصفی» و یک «ترکیب اضافی» بیابید و بنویسید.	۱
۱۵	**در کدام مصراع، کاربرد معنایی فعل «نیست»، متفاوت است؟** الف) لیک چشم و گوش را آن نور نیست ب) در عشق کسی قدم نهد کش جان نیست ج) گفت: والی از کجا در خانهٔ خمّار نیست د) زاهد ظاهرپرست از حال ما آگاه نیست	۰/۲۵
۱۶	**با توجّه به بیت، پاسخ درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.** **«گفت: دیناری بده پنهان و خود را وارهان/ گفت: «کار شرع، کارِ دِرهم و دینار نیست.»** الف) واژهٔ «پنهان»، نقش دستوری (مسند – قید) دارد. ب) در بیت، (۴ – ۳) نقش دستوری مفعول به کار رفته است.	۰/۵
	ب) قلمرو ادبی (۵ نمره)	
۱	**نام پدیدآورندگان دو اثر از آثار زیر نادرست آمده است؛ آنها را مشخّص کنید.** (قصّهٔ شیرین فرهاد: احمد عربلو) – (فیه‌مافیه: مولوی) – (تمیهدات: شهاب‌الدّین سهروردی) – (مثل درخت در شب باران: م، سرشک) – (از پاریز تا پاریس: دکتر علی شریعتی) – (تذکره الاولیا: عطّار)	۰/۵
۲	**درستی و نادرستی دو عبارت زیر را بنویسید.** الف) محمّدتقی بهار، غزل «دماوندیه» را در سال ۱۳۰۱ سرود. (درست – نادرست) ب) در عصر مشروطه با توجّه به دگرگونی‌های سیاسی و اجتماعی، غزل اجتماعی رواج یافت. (درست – نادرست)	۰/۵
۳	**مصراع اوّل بیت زیر را کامل کنید.** ---------- تا راهرو نباشی، کی راهبر شوی	۰/۵
۴	**مصراع دوم بیت زیر را مرتّب کنید.** «ای جویبار جاری! زین سایه برگ مگریز فرصت – بی‌شماران – از کف – دادند – کاین‌گونه»	۰/۵
۵	**آرایهٔ مشترک دو بیت زیر را بنویسید.** الف) عشق بر یک فرش بنشاند گدا و شاه را سیل یکسان می‌کند پست و بلند راه را ب) شانه می‌آید به کار زلف در آشفتگی آشنایان را در ایّـام پریشانی بپرس	۰/۵
	ادامه سؤالات در صفحه بعد	

ردیف	(فارسی پایه دوازدهم - دی ۱۴۰۳) شـــــرح ســـؤال صفحه‌ی ۳	بارم
۶	**در ابیات زیر، آرایهٔ درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.** الف) در عالم پیر هر کجا برنایی است عاشق بادا که عشق خوش سودایی است (حس‌آمیزی – ایهام) ب) قندیل زیبای پروین سر زد؛ گویی یک راست به ابدیّت می‌پیوندد. (تشبیه – مجاز)	۰/۵
۷	**واژه‌های قافیه در بیت «آتش است این بانگ نای و نیست باد/ هر که این آتش ندارد، نیست باد» آرایهٔ ..... را پدید آورده است.**	۰/۲۵
۸	**بیت زیر، «فاقد» کدام آرایهٔ ادبی است؟** **«صد تیغ جفا، بر سر و تن دید یکی چوب تا شد تهی از خویش و نی‌اش نام نهادند»** الف) تشبیه ب) تناقض ج) تشخیص د) کنایه	۰/۲۵
۹	**هر یک از واژه‌های مشخّص‌شده در بیت و عبارت زیر، کدام آرایهٔ ادبی را پدید آورده است؟** الف) با مُحتسبم، عیب مگویید که او نیز پیوسته چو ما در طلب عیش **مدام** است ب) ابر و باد و مه و خورشید و فلک در کارند تا تو **نانــی** به کف آریّ و به غفلت نخوری ج) آن باغ پر از گل‌های رنگین و معطّر، در **سموم سرد** این عقل بی‌درد و بی‌دل پژمرد.	۰/۷۵
۱۰	**در کدام بیت، آرایهٔ ادبی «حسن تعلیل» به کار رفته است؟** الف) بَـرکَـن ز بن این بنا که باید از ریشه، بنای ظلم برکند ب) تو قلب فسردهٔ زمینی از درد ورم نموده یک چند	۰/۲۵
۱۱	**با توجه به متن «فرّاش باد صبا را گفته تا فرش زمرّدین بگسترد و دایهٔ ابر بهاری را فرموده تا بنات نبات در مهد زمین بپرورد.»** الف) در این متن، چند «تشبیه» وجود دارد؟ ب) پایه‌های (ارکان) سجع را مشخّص کنید.	۰/۵
	ج) قلمرو فکری (۸ نمره)	
۱	**بیت زیر، بر چه نکته‌ای تأکید دارد؟** «آیین طریق از نفس پیر مغان یافت آن خضر که فرخنده پی‌اش نام نهادند»	۰/۵
۲	**مفهوم درست هر یک از موارد زیر را از داخل کمانک انتخاب کنید.** الف) هر که جز ماهی ز آبش سیر شد/ هر که بی‌روزی است روزش دیر شد **(دشواری راه عشق – اشتیاق پایان‌ناپذیر عاشق)** ب) زین بی‌خردان سفله بستان/ داد دل مردمِ خردمند **(حق‌طلبی – نکوهش بی‌خردی)** ج) سودای عشق از زیرکی جهان بهتر ارزد و دیوانگی عشق بر همهٔ عقل‌ها افزون آید. **(برتری عقل بر عشق – برتری عشق بر عقل)**	۰/۷۵
۳	**مفهوم مشترک بیت و عبارت زیر را بنویسید.** الف) راستی خاتم فیروزهٔ بواسحاقی خوش درخشید ولی دولتِ مستعجل بود ب) امّا دنیا همیشه به یک رو نمی‌ماند.	۰/۵
۴	**بیت زیر بر، کدام یک از مبانی عرفانی تأکید دارد؟** «این مدّعیان در طلبش بی‌خبران‌اند کان را که خبر شد، خبری باز نیامد»	۰/۵
	ادامه سؤالات در صفحه بعد	

ردیف	(فارسی پایه دوازدهم - دی ۱۴۰۳) شـــــرح ســـؤال صفحه‌ی ٤	بارم
۵	**مفهوم کلّی بیت‌های زیر را بنویسید. (معنی نکنید)** الف) در پیشگاه اهل خرد نیست محترم هر کس که فکر جامعه را محترم نداشت ب) گفت: «باید حد زند هشیارْمردم، مست را» گفت: «هشیاری بیار این جا کسی هشیار نیست!»	۰/۵
۶	**با توجّه به متن زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید.** **الف) ناله‌های گریه‌آلود آن روح دردمند و تنها را می‌شنوم که همچون این شیعهٔ گمنام، در کنار آن مدینهٔ پلید، سر در حلقوم چاه می‌برد و می‌گریست.** **ب) کلمات را کنار زنید و در زیر آن، روحی را که در این تلقّی و تعبیر پنهان است، تماشا کنید.** ۱. منظور از «**شیعهٔ گمنام**» کیست؟ ۲. در جملهٔ «ب»، نویسنده بر چه موضوعی تأکید دارد؟	۰/۲۵ ۰/۲۵
۷	**مفهوم عبارت «شاهین تیزبال افق‌ها بودم، زنبور طفیلی شدم و به کنجی پناه بردم»، را به صورت کوتاه و فشرده بنویسید.**	۰/۵
۸	**در عبارت زیر، نویسنده، علّت نابودی امپراتوری‌های بزرگ را چه می‌داند؟** «چه خوش گفتند که «امپراتوری‌های بزرگ هم مانند آدم‌های ثروتمند، معمولاً از سوء هاضمه می‌میرند.»	۰/۲۵
۹	**معنی ساده و روان اشعار و عبارت‌های زیر را بنویسید.** الف) بوی گلم چنان مست کرد که دامنم از دست برفت. (۰/۵) ب) عشق به همه جایی مأوا نکند و به هر دیده روی ننماید. (۰/۵) ج) یک روز دنیایی به روم چشم داشت و از آن چشم می‌زد. (۰/۵) د) مزینان از هزار و صد سال پیش بر همان مهر و نشان است که بود. (۰/۵) هـ) گفت: «کار شرع، کار درهم و دینار نیست» (۰/۵) و) برکش ز سر این سپیدْ مِـعْـجَـر بنشین به یکی کبود اورند (۰/۵) ز) در نیابد حال پخته، هیچ خام (۰/۵) ح) با جان بودن به عشق در سامان نیست. (۰/۵)	۴
	با آرزوی موفقیت	۲۰

راهنمای تصحیح درس فارسی ۳

آزمون درس: فارسی ۳ نوبت اوّل / دیماه ۱۴۰۳ پایهٔ دوازدهم / رشته‌های تجربی و ریاضی

دبیرستان غیردولتی «الغدیر» بابل

ردیف	الف– قلمرو زبانی (۷ نمره)	بارم
۱–	الف– جاکاغذی، جعبهٔ چوبی یا فلزی روباز که برای قرار دادن کاغذ، پرونده یا نامه ها روی میز قرار می‌دهند. ب– فریاد و زاری به صدای بلند	/۵
۲–	معلّق	/۲۵
۳–	مراقبت	/۲۵
۴–	الف– نشئه ب– سور ج– بهر	/۷۵
۵–	گزینهٔ «د» (پیرمرد روز و شب با مباحات (= مباهات) به تصدیقم می‌نگریست.)	/۲۵
۶–	الف– هلیه= حلیه ب– کَحَرها= کَهَرها	/۵
۷–	۱– ثواب= صواب ۲– قاشیه= غاشیه	/۵
۸–	مفعول – مضافٌ‌الیه	/۵
۹–	گزینهٔ «ج» (گفت: «تا داروغه را گوییم در مسجد بخواب»)	/۲۵
۱۰–	الف– معنایی ب– لفظی	/۵
۱۱–	الف– مضافٌ‌الیه مضافٌ‌الیه ب– صفت مضافٌ‌الیه	/۵
۱۲–	گزینهٔ «د» (بوی جوی مولیان)	/۵
۱۳–	خطّ بسیار روشن	/۲۵
۱۴–	الف– همه جهان آتش بیند ب– بَدَل ج– همه جهان	/۷۵
۱۵–	گزینهٔ «د» (زاهد ظاهرپرست از حال ما آگاه نیست)	/۵
۱۶–	الف– قید ب– ۴	/۵
	ب– قلمرو ادبی (۵ نمره)	
۱–	۱– تمهیدات: شهاب‌الدّین سُهروردی ۲– از پاریز تا پاریس: دکترعلی شریعتی	/۵
۲–	الف– نادرست ب– درست	/۵
۳–	ای بی‌خبر، بکوش که صاحب‌خبر شوی	/۵
۴–	کاین گونه فرصت از کف دادند بی‌شماران	/۵
۵–	آرایهٔ مشترک: اسلوب معادله	/۲۵
۶–	جناس همسان	/۲۵

راهنمای تصحیح فارسی ۳ دبیرستان الغدیر

۷-	الف- تشخیص ب- مجاز	/۵
۸-	گزینهٔ «د» (تناقض)	/۲۵
۹-	الف- ایهام ب- مجاز ج- پارادوکس/ تناقض/ متناقض‌نما	/۷۵
۱۰-	گزینهٔ «ب» (تو قلب فسردهٔ زمینی/ از درد ورم نموده یک چند)	۱
۱۱-	الف- ۴ تشبیه ب- پایه‌ها (ارکان) سجع: بگسترد - بپرورد	/۵

ج- قلمرو فکری (۸ نمره)

تذکّر: در این بخش، به پاسخ‌های مشابه نیز نمره تعلّق می‌گیرد.

۱-	ضرورت وجود رهبر و راهنما در زندگی یا در مسیر عشق و عرفان	/۵
۲-	الف- اشتیاق پایان‌ناپذیر عاشق ب- حق‌طلبی ج- برتری عشق بر عقل	/۷۵
۳-	ناپایداری دنیا	/۵
۴-	سکوت و رازداری	/۵
۵-	الف- توجّه به رأی و نظر اکثریت جامعه ب- فراگیری فساد در جامعه	/۵
۶-	الف- دکترعلی شریعتی ب- توجّه کردن به باطن و پرهیز از ظاهربینی	/۵
۷-	از عرش به فرش آمدن/ از اوج شکوه و قدرت به ضعف و ناتوانی رسیدن	/۵
۸-	حرص و طمع در گسترش قلمرو حکومت	/۲۵
۹-	الف- معارف و حقایق الهی، چنان مرا از خود بی‌خود کرد که اختیارم را از دست دادم. /۵ ب- عشق در هر جایی، پناه نمی‌گیرد (در دل هر کسی جای نمی‌گیرد) و به چشم هر کسی نمایان نمی‌شود. /۵ ج- روزگاری، مردم دنیا به امپراتوری روم توجّه داشتند و از آن حساب می‌بردند. /۵ د- مدّت زیادی است که مزینان، تغییری نکرده است. /۵ هـ- گفت: کارهای دینی با رشوه‌دادن حل نمی‌شود. /۵ و- این برف روی سرت را کنار بزن و خودت اختیار قدرت و حکومت کشورت را به دست بگیر. /۵ ز- کسی که عاشق نیست، حال عاشق را درک نمی‌کند. /۵ ح- کسی می‌تواند عاشق باشد که جانش را فدای عشق کند (هم زنده با شی و هم عاشق، امکان‌پذیر نیست.) /۵	۴

تندرست، شاداب و سرافراز باشید.

گروه ادبیّات فارسی دبیرستان غیردولتی «الغدیر» بابل

۲۰

راهنمای تصحیح فارسی ۴ دبیرستان الغدیر

اپلیکیشن درسی همیار

برنامه رایگان درسی همیار

همیشه رایگان

برنامه همیار کاملا رایگان میباشد

تمام پایه ها

جواب کتاب ، تدریس و نمونه سوال